

İnternet ve Sosyal Ağların Siyasal Katılım Üzerine Etkisi- SDÜ Örnek Olayı¹

The Impact of the Internet and Social Networks on Political Participation-The Case of SDU

Hamza Bahadır ESER², Ömer GÜLER³

Öz

Çalışmanın amacı, kişiler arası iletişimde sıkça kullanılan internet ve sosyal ağların, siyasal katılım üzerine etkisini incelemektir. Bu kapsamda, Süleyman Demirel Üniversitesi öğrencisi olan, 1050 katılımcı arasında yapılan çalışmada, siyasal tutumların davranışsal ögesini oluşturan siyasal katılım davranışı üzerinde, internet ve sosyal ağlarla ilgili, çeşitli bağımsız değişkenlerin etkisi incelenmiştir. Sonuç olarak, internet ve sosyal ağlar üzerinden siyasilerle iletişime geçme, fikir paylaşımı, siyasal içerikli haber takibi gibi faaliyetlerin sıklığı ve bu faaliyetlerin doğru bulunması ile ilgili bağımsız değişkenler ile siyasal katılım bağımlı değişkeni arasında anlamlı ve pozitif bir ilişki bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: Tutum, Siyasal Tutum, Siyasal Katılım, İnternet, Sosyal Ağlar.

Abstract

The aim of this study examines the impact of the internet and social networks which used in communication frequently on political participation. In this context, this study was applied between 1050 students of the Süleyman Demirel University. And the impact of some independent variables was examined as the internet and social networks on political participation behavior which is behavioral element of political attitudes. As a result, a significant and positive relationship was found between political participation and independent variables like communication with politicians on the internet and social networks; frequency and attitudes about following political news and sharing ideas on the internet and social networks.

Keywords: Attitude, Political Attitude, Political Participation, Internet, Social Networks.

1. GİRİŞ

Günümüzde internet teknolojilerinin yaygınlaşması ile bu yeni teknolojinin kullanım alanı genişlemiş ve bu bağlamda insanlara da sunduğu fırsatlar artmıştır. Başlangıcından beri hızlı bir şekilde insanların hayatında yer alan bu yeni iletişim araçları, Web 2.0 (ikinci nesil internet hizmetleri) teknolojilerinin de ortaya çıkmasıyla giderek yoğun bir şekilde kullanılmaya başlanmıştır (Ayrıca bkz: Aslan, 2007: 351-357). Web 2.0 hizmetlerinin kullanıma açılması ile eski iletişim araçlarının tek yönlü (ve çoğu zaman ticari kaygılar ile) hareket eden bilgi aktarımlarının yerine, karşılıklı iletişim ve bilgi aktarımı sağlayan yeni medya, bireylerin yaşamını etkilemeye başlamıştır. İnternet teknolojileri ile bilgiye ve elde edilmek istenene ekseriyetle ücretsiz ulaşılması, bireyin tek taraflı etkilenen olmaktan ziyade çift taraflı etkileşim içinde olması; yani etkileyen konumda da olabilmesi ve bu teknolojilerin başkalarıyla çeşitli şekillerde iletişimi sağlayacak imkânlar sunması, yeni iletişim teknolojilerini klasik medya araçlarından ayırmaktadır. Bu yeni iletişim mecrası ile demokratik taleplerin dile getirilmesi, bu taleplerin

¹ Bu çalışma, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Yönetimi Ana Bilim Dalı yüksek lisans öğrencisi Ömer GÜLER tarafından, Doç. Dr. H. Bahadır ESER'in danışmanlığında tamamlanan, "İnternet ve Sosyal Ağların Siyasal Katılım Üzerine Etkisi- SDÜ Örnek Olayı" adlı yüksek lisans tezinden türetilmiştir.

² Doç. Dr., Süleyman Demirel Üniversitesi, hamza.eser@gmail.com

³ Arş. Gör., Süleyman Demirel Üniversitesi, guleromer@yandex.com

paylaşılması ve böylelikle kitlesel bir form kazanması daha da kolaylaşmıştır (Telli, 2012: 66, 67; Karagöz, 2014: 132). Hızlı bir şekilde bireylerin hayatına giren internet ve sosyal ağlar, çeşitli şekillerde bireylerin hayatına etki etmektedir. Bu yeni iletişim teknolojilerinin, bireyin siyasal sosyalleşmesi ve tutum geliştirmesi üzerindeki etkisi, günümüzde siyaset biliminin dikkatini çeken güncel çalışma alanlarından birisini teşkil etmektedir.

Çalışmanın amacı, bireylerin günlük yaşamda sıklıkla kullandığı internet ve sosyal ağların, onların siyasal katılımını nasıl ve ne şekilde etkilediğini görmektir. Bu doğrultuda, ilk olarak siyasal katılım, internet ve sosyal ağ kavramları açıklanacak ve bu kavramların önemine değinilecektir. Daha sonra, Isparta il merkezinde eğitim gören Süleyman Demirel Üniversitesi öğrencilerinin katılımıyla yapılan alan araştırması, Spss 20 veri analiz programı ile analiz edilecektir. Sonuç kısmında, yapılan analizler ortaya konarak alanda yapılmış benzer araştırma sonuçları ile birlikte bulgular değerlendirilecektir.

2. Siyasal Katılma ve Siyasal Katılma Biçimleri

Siyasal katılma denilince bir çok davranış şekli (farklı düzeylerde) akla gelecektir. Otoriter sistemlerde, siyasal katılma kavramı ile sadece kural koyucu elit için tanımlanmış, yığınların ancak bu siyasal elitin meşruiyetinin tesis (tescil) edilmesi için oy vermeye yönlendirildiği bir durum ifade edilirken; demokrasilerde (özellikle çoğulcu demokrasilerde) siyasal katılma denilince geniş bir vatandaş katılımı akla gelmektedir (Bealey ve Johnson, 1999: 254). Oy verme davranışının tarihsel kökleri incelendiğinde, aristokratların, kralların, vergi ve asker taleplerini yerine getirmek karşılığında siyasetin belirlenmesinde söz hakkı istemeleri, parlamentolarda görüş ifade etme talepleri ilk evre olarak gösterilebilir (Duverger, t.y.: 56-67; ayrıca bkz. Roskin vd., 1991: 32). Başlangıçta belli bir azınlığa tanınan bu hak, daha sonra tüm bireylere, cinsiyet, ırk, sınıf ayrımı yapılmaksızın tanınmaya başlanmıştır. Şüphesiz oy verme davranışı bağlamında (suffrage hareketlerinin tarihsel gelişim mecrası) siyasal katılımın geçirdiği evreleri ele almak, bu çalışmanın sınırlarını aşacaktır (Roskin vd., 1991: 32). Bununla birlikte, siyasal sistemin sağlıklı bir şekilde devam etmesi ve varlığını sürdürmesi açısından, bireylerin, sistemin işleyişi içindeki konumlarının bilincinde olmaları ve konumlarının gereklerini yerine getirecek mezyetlere sahip olmaları gerekmektedir. Siyasal bilinç açısından gerekli kazanımı elde etmiş bireyler, ancak siyasal sürece katılarak, söz konusu süreçte belli davranışlar göstererek ve çeşitli eylemlerde bulunarak siyasal rollerini yerine getirebilirler. Bireylerin, göstermiş olduğu bu tutum ve davranışlar, siyasal katılma denilen olguyu meydana getirir (Dursun, 2012: 233). Siyasal katılma ayrıca, doğrudan ve dolaylı biçimde kişinin siyasal otoriteleri etkileme-değiştirme amacıyla hareket etmesi olarak da ifade edilebilir (Çam, 2011: 169; Kalaycıoğlu, 1984: 201-202). Bu çerçevede, hükümetin karar ve eylemlerini etkilemeye yönelik doğrudan-dolaylı/yasal-yasa dışı bütün çabalar ve faaliyetler siyasal katılma davranışı içinde yer almaktadır. Bu durum karar alma, harekete geçme olaylarının ikisinde kapsar ve bahsedilen katılım aktif bir rol öngörür (Verba ve Nie, 1987: 2; Faulks, 2000: 143; Dursun, 2012: 234). Ayrıca, birey siyasal faaliyetlerinin sistem üzerinde herhangi bir etkisi olmadığını düşünür ve yine siyasal sistem söz konusu bu faaliyetlere veya taleplere karşı duyarsız kalırsa, bireylerin siyasal katılma adına fazla bir çaba göstermeyeceklerini ifade etmek mümkündür (Dursun, 2012: 233; Ayrıca bkz: Aydın, 2011: 171-176).

Siyasal katılma biçimleri ile ilgili olarak farklı sınıflama çabaları mevcuttur. Bunlar içerisinde Lester W. Milbrath'ın sınıflaması öncü mahiyettedir. Milbrath, siyasal katılım faaliyetlerini izleyici, geçiş ve gladyatör faaliyetler olarak üç ayrı kategoriye ayırır (Milbrath, 1965: 18-19). Bu öncü sınıflamaya ek olarak, siyasal katılım faaliyetlerini yasal ve yasa dışı formlar olmak üzere iki ayrı kategoriye ayırmak mümkündür (Magstadt ve Schotten, 1993: 271).

Yasal siyasal katılma denince akla konvansiyonel, kurumsal, profesyonel ve geleneksel olmayan katılım şekilleri gelecektir. Bu bağlamda siyasal mitinglere katılma, seçmen (kamuoyu) yoklamalarına katılma, adayları medya organlarından takip etme, şahsi araçlara parti logosunu yapıştırma, oy kullanma konvansiyonel siyasal katılım şekilleri olarak sayılabilir. Örgütsel (kurumsal) siyasal katılım faaliyetleri ise, siyasal partilere zaman ve para noktasında katkıda bulunma, adaylar için oluşturulan gönüllü kuruluşlarda yer alma olarak ifade edilebilir. Siyaseti tam zamanlı bir iş olarak görenlerin ve lobicilik faaliyetlerini yürütenlerin ortaya koydukları faaliyetler ise profesyonel siyasal katılımıdır. Son olarak, protesto ve gösterilerde (yasal) bulunma, öğrenci gösterileri, oturma ve toplu gösteri (miting), imza toplama, boykot faaliyetleri geleneksel olmayan siyasal katılım şekillerine örnek olarak verilebilir (Magstadt ve Schotten, 1993: 271-273). Sivil itaatsizlik eylemleri, darbe girişiminde bulunma, isyan, isyana teşvik, yasal olmayan siyasal partilere/gruplara katılma ve söz konusu bu partilerin/grupların resmi ideoloji ve politika ile çatışan fikirlerini barındıran broşür dağıtma gibi eylemler ise yasal olmayan siyasal katılım şekilleridir (Magstadt ve Schotten, 1993: 273-274).

İnsanların siyasal olaylara yönelik olarak gösterdiği tepkiler, takındığı tutumlar, sergilediği davranışlar, kişiden kişiye, olayları algılama biçimine, siyasal bilinç düzeyine ve siyasal sosyalleşme tecrübelerine göre farklılık arz edebilir. Bununla birlikte, siyasal katılma biçimleri genel hatlarıyla; politikacılarla ilişkiler, seçimlerde oy kullanma ve siyasi partiler için çalışma, siyasal literatürü izleme, siyasal tartışmalara katılma, siyasal örgütlere üye olma, siyasal eylemlere katılma, bağışta bulunma şeklinde sayılabilir (Öztek, 2014: 259-264).

2.1. Siyasal Katılma Düzeyleri

Siyasal katılma derecesi, bütün bireyler için farklıdır. Bu yüzden, her vatandaşın aynı tür eylem ve davranışlarda bulunduğu söylenemez. Bazıları siyasetle yoğun ilişkiler içindeyken, bazı insanlar da siyasete karşı oldukça ilgisizdir (Kapani, 2014: 144). Bireylerin, siyasal katılma düzeylerine bakılacak olursa; siyasete ilgisiz olanlar, siyasete düşük oranda ilgi gösterenler ve siyasete aşırı ilgi duyanlar şeklinde bir sınıflandırma yapılabilir. Bu sınıflandırma içerisinde, siyasal katılımında bulunmayan bireyler, siyasal katılım adına çaba göstermezler, kendilerini etkileyen siyasal kararları önemsemezler, bu konuda bir girişimde bulunmazlar. Kişilerin siyasete yönelik bu isteksizlikleri, eğitim seviyesinin çok düşük olmasından ya da sosyo-ekonomik düzeyin çok yüksek olduğu toplumlarda bireylerin ciddi problemlerinin olmamasından kaynaklanabilir. Bunun yanında, bireylerin katılım düzeyleri siyasal olaylara sadece izleyici ve dinleyici olarak ilgi gösterme gibi formlarla da olabilir. Sınırlı bir şekilde siyasal katılımı gerçekleştiren bu bireyler, siyasal sistemi çapıtli katılım yollarıyla etkileyebileceklerinin

bilinci içerisinde dirler ancak bunun için fazla bir çaba harcamazlar. Siyasete ilgili olan ve siyasal süreçte etkin olarak rol alan kişiler ise siyasal sistemi etkileyebileceklerinin bilinci içerisinde dirler ve bu kişiler, aktif bir şekilde siyasal katılım gerçekleştirerek, sistemi etkilemek adına yoğun çaba gösterirler. Bireylerin siyasal katılım düzeylerinde görülen bu farklılık da siyasal katılmayı etkileyen yaş, cinsiyet, aile, eğitim, meslek, gelir, yerleşim yeri gibi faktörler de etkilidir (Kışlalı, 2000: 222-223, Ayrıca bkz: Dursun, 2012: 240-249).

3. İnternet Teknolojileri

Çalışmanın bu bölümünde, internetin tanımını yapmadan önce ağın tanımına kısaca değinmek yerinde olacaktır. Ağ, birden fazla bilgisayarın birbiriyle iletişim kurmasını, bilgi paylaşmasını sağlayan bir dizedir. Ağ (network) sayesinde veri paylaşımı günümüzde çok daha kolay ve hızlı hale gelmektedir. İki veya daha fazla bilgisayar arasında iletişim sağlamak için ağları kullanmak mümkündür (Köksal, 1997: 18).

İnternet ise; yukarıda sözü edilen ağları birbirine bağlayan, dünyanın her yerine yayılmış, oldukça büyük bir ağıdır. İnternet, sadece bir bilgisayar ya da ağdan ibaret değildir, bunların çok daha ötesinde tüm ağları bir araya getiren, onların sistematik bir şekilde işlemlerini sağlayan 'ağların ağı' olarak adlandırılabilir bir yapıdır (Köksal, 1997: 19). İnternet, aynı zamanda, insanların haberleşmesini, etkileşimlerini, dünyaya bakış açılarını kısaca toplumsal yapıyı değiştiren ya da yönlendiren bir bilgisayar ağıdır. İnternetle birlikte, zamansal, mekânsal ve uzaklık faktörleri gibi iletişim ve bilgiye ulaşım yönünde engel olarak algılanabilecek olguların ortadan kalkması mümkün hale gelmektedir. İnternet bilgi paylaşımından haberleşmeye, eğlence, alışveriş, eğitim vb. bir çok alanda kullanılabilen bir araç haline gelmiştir. Erişimindeki kolaylıklar ve sağladığı imkânlarla birlikte düşünüldüğünde, internet, günümüzde hayatı oldukça kolaylaştıran bir teknolojiyi ifade eder (Barron vd., 1998: 4). Özetle internet, insanların, her konu hakkında rahat bir şekilde bilgi edinebileceği, aynı zamanda birbiriyle bağlantılı milyonlarca bilgisayar sayesinde, insanların veri alışverişinde bulunabileceği bir sistem ya da alandır (Allen ve Johnson, 1998: 2). Teknolojideki gelişme ile birlikte internetin kullanımı da günden güne artış göstermektedir. Bu hızlı artışın temel nedeni olarak, internetin en güncel bilgiye hızlı ve en düşük maliyetle ulaşabilme imkânı sağlaması gösterilebilir (Uysal ve Tunç, 1996: 1).

4. Sosyal Ağlar

Sosyal ağlar; kullanıcılarının birbirleriyle resim, yorum, mesaj ve bilgilerini paylaşmasına olanak sağlayan web siteleri veya uygulamalardır (<http://www.oxforddictionaries.com/definition/english/social-network?q=social+network>, 25.09.2014). Sosyal ağlar, bireylerin sınırlı bir sistem içinde umuma açık veya yarı özel bir profil oluşturarak ve paylaşımında bulunacağı kişilerin listesini düzenleyerek; bu kişilerle iletişime geçtiği web temelli hizmetlerdir (Boyd ve Ellison, 2008: 211). Sosyal ağ siteleri ise insanların sanal âlemden beraber vakit geçirebilmelerini sağlayan ortamlardır (Murray ve Waller, 2007: 56).

Brown'a göre sosyal ağ iletişimi, internetin doğal bir uzantısıdır. Bunun temelinde ise internetin öncüsü ARPANET'in bazı üniversiteler arasındaki iletişimi sağlamak için kullanılmış olması yatmaktadır. Günümüzde sosyal ağlar denince akla gelen ilk sosyal ağın temeli ise okul arkadaşlarının

iletişimini sağlayan classmates.com tarafından atılmıştır. 1995 yılında Amerika Birleşik Devletleri'nde kurulan site, 10 yılda 40 milyon kullanıcıya ulaşmıştır. Buna karşılık, İngiltere'de 2000 yılında Friends Reunited faaliyete başlamış ve 5 yılda 15 milyon kullanıcıya ulaşmıştır. 2000 yılında bir televizyon yayıncısı olan ITV (Independent Television Authority, Bağımsız Televizyon İdaresi) bu site için 120 milyon paund ödemiştir (Brown, 2009: 50).

Günümüzde ise bilgisayarların hızla artması, internetin yayılması, kişilerin bu ağlar vasıtasıyla kolayca paylaşım yapabilmesine olanak sağlayan akıllı telefonların, yazılımların çıkması, paralelinde sosyal ağ kullanıcılarının da sayısını arttırmıştır. Bunun yanında, insanların kendilerini rahatça ifade edebilmeleri, bu sitelerin tercih sebebidir. Giderek artan kullanıcı sayısı ve paylaşımların hızla yayılması ile sosyal ağlar, günde milyonlarca kişinin kullandığı online topluluklara dönüşmekte (Brown, 2009:50) ve mesaj yayma, farkındalık yaratma noktasında da çok güçlü bir konumda bulunmaktadır (Weinberg, 2009: 149). Obama'nın seçim kampanyasında sosyal ağları kullanması, Arap Baharı ve Gezi olaylarında insanların sosyal ağlar vasıtasıyla örgütlenmesi buna örnek gösterilebilir (Bu konu ile ilgili kapsamlı bilgi için bkz: Vural ve Bat, 2009; Howard vd., 2011; Kesen, 2013)

Sosyal ağlar, sanal dünyadaki etkileşime katkıda bulunmak için tasarlanmışlardır. Genelde resim, yorum ve bilgilerin, üyelerinin profilinde paylaşılmasıyla iletişim sağlanmaktadır. Ayrıca, kişilerin ilgi alanları ve kişisel bilgileri de bu ortamlarda yer alabilir. Üyeler, başka üyelerin profilini görebilir ve e-mail, hızlı mesaj gibi uygulamalarla iletişim sağlayabilirler. Sosyal ağ kullanıcıları çeşitli isimlerde, çeşitli türlerde gruplar da kurabilir (Pempek vd., 2009:227).

5. Siyasal Katılım-İnternet ve Sosyal Ağlar İlişkisi

Siyasal katılım ile sosyal ağlar ve internet arasındaki ilişkiyi çeşitli açılardan inceleyen birçok çalışma vardır. Bu çalışmaların sonuçlarına aşağıda kısaca değinilmeye çalışılmıştır.

Calenda ve Maijer, gençlerin büyüklerine göre daha az siyasal katılım gerçekleştirdiğini, yeni kuşağın farklı yollardan siyasal katılımında bulunduğunu, internetin, yeni siyasal bireylerin oluşmasında önemli bir rol oynadığı üzerine tartışmaların olduğunu ifade etmişler ve bu alanda çalışma yapmışlardır. Çalışma sonucunda, internetin siyasal katılımı canlandırdığı fakat bu katılımdaki artışın bir tetikçisi olmadığı ortaya konmuştur. Bu bağlamda politikacılarda, internetin, geleneksel iletişim şekillerine nazaran daha etkili olduğu düşüncesinin ortaya çıkmasına neden olmuştur. Bu açıdan internet, siyasal katılım açısından önemli bir faktördür. Ayrıca bir diğer bulgu da, yüksek internet kullanımının yüksek çevrimiçi katılımı sağladığını, sivil hayattaki siyasal katılım oranı ile çevrimiçi siyasal katılım arasında ilişki olduğunu, çevrimiçi siyasal katılım şekillerinin çevrimdışı ortamdaki siyasal katılım şekillerini yansıttığı sonucudur (Calenda ve Meijer, 2009: 879, 892). Diğer bir çalışmada, sadece internet kullanımı ile siyasal katılım arasında (düşük düzeyde de olsa) pozitif bir ilişki olduğu, bununla birlikte internetin, özellikle, haber takip etmek için kullanılmasının, siyasal katılım üzerinde büyük bir etki yaptığı görülmüştür (Boulianne, 2009: 205). Skorice ve Poor'un araştırma bulguları, sosyal medya kullanımı siyasal katılım arasında pozitif bir ilişkinin olduğunu göstermiştir. Çalışmanın asıl önemli bulgusu ise geleneksel medya kullanımının, internet medyası ve Facebook kullanımına göre siyasal katılımında daha fazla belirleyici olduğu sonucudur (Skorice ve Poor, 2013:187).

Siyasal katılımı ile ilgili bir çalışmada da, sosyal ağlar vasıtasıyla iletişimin, web içerikli siyasal katılımın en önemli unsurlarından olduğu ve çevrimiçi ağların genişliğinin ve kişilerin siyasal tartışma sıklığının çevrimiçi katılımı ile ilgili olduğu görülmüştür. Tutarlı tartışmalar, çevrimiçi katılımı pozitif bir ilişki içindeyken, tutarlı olmayan tartışmalar, negatif bir biçimde ilişkilidir. Çevrimiçi ağların genişliği ve sebep olduğu tartışmalar, çevrimiçi katılımı pozitif yönde ilişkilidir. Yine aynı çalışmada çevrimiçi ağların büyüklüğü ile siyasal katılım arasında pozitif bir ilişki bulunmuş ve olumlu yönde ilişki olduğu hipotezi doğrulanmıştır. Fakat kişilerarası bağların büyüklüğü ile çevrimiçi siyasal katılım arasında negatif bir ilişki bulunmuş ve aralarında pozitif bir ilişki olduğu hipotezi geçerli olmamıştır. Ayrıca, bireylerin birbirleriyle çevrimiçi olarak görüşmeleri ve yine çevrimiçi olarak siyasi meseleler hakkında tartışmaları da internet üzerinden siyasal katılımı pozitif yönde etki etmektedir (Valenzuela vd., 2012: 163, 174, 176).

Bimber ve Copeland, çoğu araştırmanın dijital medyanın siyasal katılımı pozitif ilişkisi olduğu yönündeki bulgularının eksik olduğunu, bunu belli bir zaman süresince devamlı araştırmanın gerektiğini vurgulamışlardır. Ve ANES'in 12 yıllık çalışmasından yola çıkarak internetin siyasal bilgi edinme amaçlı kullanılmasının siyasal katılımın altı göstergesi (Oy kullanma, parti rozeti/amblemi taşıma, parti çalışmalarında bulunma, bağışta bulunma, başkalarını ikna etmeye çalışma, mitinglere katılma) (Bimber ve Copeland, 2013:129) ile sürekli bir ilişkisinin olmadığı sonucuna varmışlardır (Bimber ve Copeland, 2013:125).

Sosyal ağlar ve siyasal katılım ilişkisi üzerine yapılan bir çalışmada, sosyal medyanın, düşük siyasal katılımı arttırmaya yönelik ve siyasal katılımı bulmayan insanların katılımını sağlamaya yönelik kısa sürede, etkili bir çözümünün olmadığı bulunmuştur. Bunun yanında, devlete ait sitelerin siyasal katılım adına fazla kullanılmadığı görülmektedir. Ancak sosyal ağların, vatandaşların sesini duyurma noktasında etkili bir yol olabileceği söylenmektedir (Macnamara vd., 2012: 635-636).

Kim ve Kim, Koreli gençler üzerinde yaptıkları çalışmada yeni ve eski medyanın siyasal katılım üzerindeki etkisini araştırmış ve gençlerin siyasal katılım konusunda yeni ve eski medyayı çok kullandıklarını ama internetin siyasal katılımı daha baskın bir rol oynadığını ifade etmişlerdir. Ayrıca çalışmada, internet kullanımının siyasal konuşma, siyasal ilgi, siyasal bilgi ve katılım ile pozitif bir ilişki içinde olduğu görülmüştür (Kim ve Kim, 2007: 342, 353).

Siyasal katılımı sağlayan kaynakların çeşidi ile ilgili bir araştırmanın iki temel bulgusu şöyledir; ilk olarak katılım için geleneksel kaynaklar internet kaynaklarına göre daha önemlidir. Ancak internet kaynakları çevrimiçi katılımın asıl belirleyicisidir. İkinci olarak, çevrimiçi siyasal katılımın türüne ve siyasal kaynakların özelliğine göre değişebilir (Anduiza vd., 2010: 364, 365). Lewis'in araştırmasında bulunduğu sonuçlarda, blog takipçilerinin çevrimiçi siyasal katılımı ve siyasal tartışmaları blog takip etmeyenlere göre daha fazla gerçekleştirdikleri ve oy kullanmaya daha istekli oldukları görülmüştür (Lewis, 2010: 25).

Sosyallik düzeyi ve siyasal katılım ilişkisini araştıran Evans ve Ulbig, çalışmaları sonucu, bireyin çevrimiçi veya çevrimdışı sosyallik düzeyinin, onun siyasal katılımına ve siyasal aktivitelerine yüksek derecede etki etmekte olduğunu belirtmişlerdir. Ayrıca çalışmada, sosyallik düzeyinin, kişinin gündelik hayatta siyasilerle etkileşiminden ziyade, kişinin çevrimiçi ortamda siyasal katılımında daha

etkili olduğu ortaya konmuştur (Evans ve Ulbig, 2012: 409). Weber ve arkadaşları, internet ile siyasal ve sivil katılım arasında pozitif bir etki bulmuşlar, buna ek olarak, internetin, sosyo ekonomik anlamda aleyhte muhalif olan seslerin artmasına sebep olduğunu belirtmişlerdir (Weber vd., 2003: 26). Üç ileri demokrasi ülkesi olarak belirtilen, Avusturalya, Amerika ve İngiltere'de ki sosyal medya ve siyasal katılım ilişkisinin incelendiği bir diğer çalışmada, üç ülkede de güçlü pozitif bir ilişki bulunmuş, sosyal medyanın, kişinin siyasal katılımını desteklediği sonucuna varılmıştır (Xenos vd., 2014: 151).

Wellman ve arkadaşlarına göre, internetin yoğun kullanımı, siyasete ve gönüllü organizasyonlara katılımı arttırmaktadır ve internet kullanımı ile gönüllü organizasyonlara ve siyasete, (sivil ve siyasal olarak) katılım arasında olumlu bir ilişki vardır. İnternet sayesinde kişi ve gruplar arasında iletişim sağlanmakta ve diğer katılım araçlarının yokluğunu internetin doldurması katılıma katkı yapmaktadır (Wellman vd., 2001: 436, 451). McClurg, sosyal ağlar aracılığıyla siyasal konularda bilgi edinen düşük statüdeki bireylerin, siyasal katılım konusunda, siyaset konuşmayanlara göre daha fazla katılım sağladığını vurgulamış (McClurg, 2003: 458); Vromen, Xenos ve Loader da siyasal bilginin siyasal entegrasyonunu sağlamış gençler tarafından, sosyal medyada paylaşılmasının, yayınlanmasının ve konuşulmasının, siyasal katılımın geleceği ve birlikte hareketin önemini ortaya koymakta olduğunu belirtmişlerdir (Vromen vd., 2014: 1).

Warner vd.'nin çalışmalarında, katılım adına en önemli değişkenin siyasal bilgi yeterliliği olduğu; insanların sosyal medya vasıtasıyla siyasal katılımında bulunması ve siyasal tartışmaların içinde bulunması için kendilerine güvene ve politik bilgiye ihtiyaç duydukları görülmüş, ayrıca, sosyal medyanın siyasal katılım sağlamada giderek en yaygın araç olmaya doğru gittiği gözlemlenmiştir (Warner vd., 2012: 269-270).

Siyasal katılım ile internet ve sosyal ağlar arasında ilişki bulmayan çalışmalarda mevcuttur. Quintelier ve Vissers araştırmalarında cinsiyet, sosyo ekonomik ve etnik kimliği kontrol değişkenleri olarak almış ve siyasal tutumların unsurları; siyasal ilgi, bilgi ve siyasal yeterlilikle olan ilişkilerini analiz etmişler; yapılan analiz sonucunda internette geçirilen zaman ile siyasal katılım arasında önemli bir ilişki bulamamışlardır. Fakat çeşitli internet aktiviteleri ile katılım ilişkisi incelendiğinde blog tartışmaları, haberleri takip ve siyasal içerikli e-mail gönderimi ile gençlerin siyasal katılımı arasında pozitif bir ilişki görülmüştür. Siyasal katılım açısından internetteki aktivitelerin siyasal içerikli olup olmamasının önemli bir etken olduğunu belirtmişlerdir (Quintelier ve Vissers, 2008: 419-420, 421).

Bununla birlikte, karşıt bir görüşe göre ise bireyler önceden belli bir çevrenin etkisi altındalar ise ve düşüncelerinin çoğu onlarınkiyle aynı şekilde oluşmuş ise, bireyin internet ortamında edindiği fikirler onun asıl fikirlerinin yönünü veya düşüncelerinin yoğunluğunu değiştirmeyecektir (Gajora, 2011: 38). Gibson ve McAllister ikilisi, çalışmalarında sürekli olsun ya da olmasın çevrimiçi iletişimin çevrimdışı siyasal katılımı tetiklediğini ve çevrimiçi etkileşimin sanal ortam dışında olmadıktan sonra katılıma yönlendirmede etkili olmayacağını söylemişlerdir (Gibson ve McAllister, 2013: 21).

Siyasal katılımın aktivizm hareketleri çerçevesinde gerçekleştirildiği başka bir mecrada Arap Baharı sürecidir. Toplumda geniş yankı uyandıran bu süreçte, sosyal medyanın siyasal katılımı arttırdığı düşüncesinin tam aksine, Babacan ve arkadaşları, sosyal medyanın gücünün abartıldığını, bu sürecin meydana gelmesinde sosyal medyanın etkisinin az olduğunu, Arap Baharı' nın temelinde asıl olarak

toplumsal olayların yattığını ve halktaki örgütlenmenin sosyal medyanın öncesine dayandığını belirtmektedirler (Babacan vd., 2011: 88).

Siyasal katılım ile seçim çalışmaları, siyasiler ve adaylarla iletişim, kişilerin birbirleriyle iletişime geçip organize olması arasındaki ilişkiyi internet ve sosyal ağlar noktasında inceleyen çalışmalar sonucu çeşitli bulgular elde edilmiştir. Rice ve arkadaşları, üniversite öğrencileri üzerinde yaptıkları araştırmada, siyasi adaylarla sosyal ağlar aracılığıyla iletişime geçmenin, ya da siyasi içerikli bu ağlara katılmanın, üniversite gençlerinin örgütlenmesini ve katılımını arttırdığını tespit etmişlerdir. Siyasal parti üyeleri ve siyasi içerikli haberleri çevrimiçi takip edenlerin siyasi katılım düzeyinin daha yüksek olduğu görülmüştür (Rice vd., 2012: 257, 270).

Amerika Birleşik Devletleri 2006 ara seçimleri incelendiğinde, adayların Facebook profillerini nasıl kullandıkları ve bunun onların oylarına etkisi üzerinde durulmuş; adayların Facebook sayfalarından sağladığı desteğin seçim sonucunu önemli bir şekilde etkilediği görülmüştür. Çalışmada en önemli bulgulardan biri ise adaylardaki coşkun ve desteğin yoğunluğunun, Facebook takipçi sayıları ile orantılı olduğudur (Williams ve Gulati, 2007: 2, 19). Yani, sosyal ağlar yoluyla sağlanan siyasi katılım, siyasileri çalışmalarında teşvik etmektedir. Bu konuda bir diğer çalışmada da, siyasilerin bazılarının sosyal medyayı çok iyi kullandığı ancak çoğunun ise kullanmada yetersiz olduğu sonucuna varılmıştır. Siyasilerin vatandaşların daha etkili katılımını sağlamak için sosyal medyayı daha etkili kullanmaları gerektiği ve vatandaşlarla iletişimi sağlayan bu sitelerin, içerik olarak zenginleştirilmesi gerektiği vurgulanmıştır (Griffith vd., 2012: 496, 510). Gibson ve McAllister, web kampanyalarının doğrudan ya da dolaylı olarak adayların oy düzeylerine olumlu etki ettiğini; internet teknolojilerinin adaylar tarafından kullanılması ve bu alanda faaliyet yürütülmesi seçmenlerin hassasiyetlerine ve seçim tercihine etki ettiğini belirtmişlerdir (Gibson ve McAllister, 2005, 15).

Baumgartner ve Morris, 2008 Amerika başkanlık seçimlerinde, 18-24 yaşları arasında 3500 kişi üzerinde yaptıkları araştırmada, sosyal ağların sanılanın aksine kronik olarak siyasetten uzak kalmış kesimin siyasi ilgisini ve siyasi katılımını arttırmadığını bulmuşlardır (Baumgartner ve Morris, 2010:24, 38). Yine, 2008 yılında yapılan seçimlerdeki siyasi kampanyaları analiz eden, Vural ve Bat, Obama ve McCain'in seçim için düzenledikleri blogların iletişim açısından iyi kullanıldığını ve bazı eksikliklerin giderilmesi ile bu blogların daha işlevsel bir hal alacağını belirtmişlerdir (Vural ve Bat, 2009: 2771)

Sosyal ağlar üzerine yapılan bir çalışmada, sosyal medya kullanımının giderek arttığı ve sosyal medyanın-özellikle Facebook, Twitter, Youtube'un -siyasal gruplar tarafından etkili bir şekilde kullanıldığı belirtilmektedir. Siyasal iletişim ve örgütlenme açısından etkili bir araç olan sosyal medyanın kimliklerin net bir şekilde açıklanmaması yani anonim olması ve internette sağlanan desteğin günlük hayatta görülemeyişi gibi dezavantajlarının olduğunu belirtmektedir (Newnham ve Bell, 2012: 45). 2000 yılında Amerika başkanlık seçimleri sürecinde siyasetle ilgilenen 442 internet kullanıcısı üzerinde online anket yoluyla yapılmış bir çalışmada, katılımcıların internet aracılığıyla siyasi bilgi edinmesi, siyasi ilgisi, seçim kampanyalarına olan ilgisi, siyasi yeterlilikleri, seçimlere bakış açısı, seçim davranışı 1996 seçimleriyle karşılaştırılmıştır. Çalışma sonucunda insanların siyasete olan ilgisi 2000 yılında daha da artmış olduğu gözlemlenmiştir. Ayrıca, katılımcıların 2/3 si internetin siyasi katılımları üzerinde etkili

olduğunu belirtmiştir. İnterneti kullanan siyasete ilgili bireyler, 2000 yılında 1996 yılına göre sistemi değiştirme adına kendilerini daha güçlü bulduklarını belirtmişlerdir. Web teknolojileri kısmında olsa sivil katılımında da artışı sağlamakta ve siyasal tutumların tahmininde en güçlü unsuru meydana getirmektedirler (Johnson ve Kaye, 2003: 9).

Siyasilerle iletişim, internet ve sosyal ağlarda sıklıkla görebileceğimiz bir durumdur. Bu konuda Vaccari vd., siyasilerle çevrimiçi iletişim kuranların günlük hayattaki tartışmalarda daha aktif olduğunu ve bu kişilerin, siyasilerle iletişim kurarak yaydıkları mesajların, seçmen davranışlarında etki yapabileceği söylenmektedir. Bu etki de, doğrudan sosyal ağlarla iletişime geçerek veya dolaylı olarak mesajların başka kişilerce yayılması şeklinde olmaktadır (Vaccari vd., 2013: 23). 30 Mart Yerel Seçimleri üzerine yapılan ve internetin seçim kampanyalarındaki yerini araştıran bir çalışmada, internetin özellikle gençler tarafından en çok kullanılan kitle iletişim aracı olduğu, siyasi tercihlerin belirlenmesinde de en etkili faktör olduğu belirtilmektedir. Yani internet ve sosyal medya kullanılarak yapılacak olan siyasal kampanyalar mesajlara açık olan % 40'lık bir kitleyi etkilemede önemli bir rol oynayabilir denilmektedir (Temel vd., 2014: 335-336).

6. Araştırmanın Amacı, Kapsamı, Yöntemi ve Varsayımları

Çalışma, Isparta il merkezinde bulunan, Süleyman Demirel Üniversitesi'ne bağlı fakülte ve meslek yüksekokullarında 2014 yılı Haziran ayında yapılmıştır. Çalışma evreninin büyüklüğü 37664 kişidir. Evreni oluşturan katılımcılardan 19498 kişi (% 51) kadın, 18166 kişi (% 49) erkektir. Basit tesadüfî örnekleme yöntemi ile evrendeki sınıf, cinsiyet dağılımını gözetecek şekilde 1050 deneğe ulaşılmıştır. Anketler yüz yüze doldurulmuştur. 37664 kişiden oluşan evren için $\alpha = +0,05/- 0,05$ örnekleme hatası, $p=05$ için örneklem büyüklüğü 381 kişidir (Şahin, 2009:127).

6.1. Ölçüm Aracı

Çalışmanın bağımlı değişkeni olan siyasal katılımı ölçmek için katılımcılara:

1-“Seçimlerde aday olmak isterim.”, 2-“Desteklediğim siyasal bir partide aktif bir üye olmak isterim.”, 3-“Siyasal kampanyalara (seçim v.b.) vakit ayırmak isterim.”, 4-“Siyasal bir mitinge katılmak isterim.”, 5-“Siyasal temsilcilerle ilişkilerimi yerel ya da ulusal düzeyde sürdürmek isterim.”, 6-“Parti rozeti taşımak veya arabama (olsa idi) siyasal içerikli bir amblem yaptırmak isterim.”, 7-“Başkalarını kendi siyasal partime oy vermeleri için ikna etmeye çalışırım.”, 8-“Siyasal içerikli tartışmalara katılmak isterim.”, 9-“Siyasal bir konuda soru sorulduğunda görüşümü açıklarım.”, 10-“Oy veririm.” Şeklinde ifadeler yöneltilmiş ve katılımcılardan “kesinlikle katılmıyorum”-“kesinlikle katılıyorum” aralığında beşli likert tipi cevaplar istenmiştir. Söz konusu maddelerin hazırlanmasında; Milbrath, 1965:18-19; Kenski ve Stroud, 2006: 179-180; Çam, 2011: 169-174; Daver, 1993:2010; Dursun, 2012:237; Kapani, 2014:144-145; Burkhart vd., 1972:14; Baykal, 1970:33; Öztekin'in, 2014:259-265 çalışmalarından yararlanılmıştır.

Çalışmanın bağımsız değişkenlerini oluşturan sorular ise şu şekildedir:

1-“Siyasal konulara ve ülke yönetimine ilişkin kararların sosyal medya aracılığıyla duyurulmasını doğru buluyorum”; 2-“Resmi hesaplara sahip ünlülerin, toplum üstünde söz sahibi insanların fikirlerini ve görüşlerini Facebook, Twitter gibi sosyal ağlar üzerinden açıklamasını doğru buluyorum”, 3-“Siyasal ve ideolojik içerikli mesajların sosyal medya üzerinden paylaşılmasını doğru buluyorum”, 4-“Siyasi liderlerle, kanaat önderleriyle veya ünlü kişilerle, onların düşüncelerini öğrenmek, kendi düşüncelerimi onlarla paylaşma için internet veya sosyal ağlar aracılığıyla sıklıkla iletişime geçerim.”

Bu sorular için “Kesinlikle Katılıyorum” ile “Kesinlikle Katılmıyorum” arasında seçeneklerden oluşan 5’li likert tipi ölçek kullanılmıştır. Ayrıca bağımsız değişkenleri oluşturan bir diğer konu ise katılımcıların siyasal konularda iletişim, bilgi edinme, görüşlerini ifade etme, siyasal adayları takip ve sosyal ağları kullanım sıklığıdır. Bu kısımda sorulan sorular ise şu şekildedir:

1-“Arkadaşlarınızla iletişime geçmek için ne kadar sıklıkla sosyal ağları kullanıyorsunuz?”, 2-“Siyasal konularda bilgi edinmek için sosyal ağları ne kadar sıklıkla kullanıyorsunuz?”, 3-“Siyasi parti liderlerini, siyasal partileri ve siyasal parti adaylarını ne kadar sıklıkla sosyal ağlar aracılığıyla takip edersiniz?”, 4-“Siyasi görüşlerinizi ne kadar sıklıkla internet ve sosyal ağlar vasıtasıyla paylaşırsınız?”, 5-“Günlük olarak sosyal ağları ne kadar sıklıkla kullanıyorsunuz?”

Bu soruların değerlendirilmesinde ise “asla”, “nadiren”, “ara sıra”, “çok” ve “oldukça fazla” seçeneklerinden oluşan 5’li likert ölçeği kullanılmıştır. “Günlük olarak sosyal ağları ne kadar sıklıkla kullanıyorsunuz?” sorusunu değerlendirmek için de “Kullanmam”, “1 saatten daha az”, “1-2 saat”, “3-4 saat” ve “5 saatten fazla” seçeneklerinden oluşan 5’li likert ölçeği kullanılmıştır.

Son olarak katılımcıların internet mecrasında yer alan politik içerikli haberlere yönelik bilgi düzeylerini ölçmek üzere katılımcılara; “İnternetteki siyasete ilişkin haberlere ne kadar ilgi gösterirsiniz?” sorusu yöneltilmiştir. Bu sorunun değerlendirilmesinde “hiç”, “biraz”, “kısmi”, “çok”, “oldukça fazla” şeklinde 5’li likert ölçeği kullanılmıştır.

Çalışmanın bağımsız değişkenini oluşturan internet ve sosyal ağlar ile ilgili soruların hazırlanmasında; Gündüz ve Pembecioğlu, 2014:36; Rozell ve Mayer, 2008:134; Rice vd., 2012:272, Correa vd., 2010:249; Vaccari vd.’nin, 2013:11, çalışmalarından faydalanılmıştır.

6.2. İstatistiksel Analiz

Çalışmanın istatistiksel analiz kısmında SPSS 20 programı kullanılmıştır. Çalışmanın güven aralığı (1- α) olarak $\alpha=0,05$ ve $1-0,05=0,95$ değeri temel alınmıştır (Ak, 2010: 67-68). Çalışmada öncelikle verilerin güvenilirlik analizi yapılmıştır.

Yapılan güvenilirlik testi sonucunda, ölçeğin Cronbach's Alpha katsayısı 0,887 olarak bulunmuştur. A değeri, $\alpha=0,80$ ile $\alpha=1,00$ aralığında olduğu için ölçeğin yüksek derecede güvenilir bir ölçek olduğunu ifade etmek mümkündür (Kayış, 2010: 405). Daha sonra yapılan faktör analizi sonucunda, yeterli değerleri sağlamadığı “varyansı 0,50’nin altında olduğu” (Kalaycı, 2010:329) tespit edilen “Seçimlerde aday olmak isterim.”, “Siyasal bir konuda soru sorulduğunda görüşümü açıklarım.”, “Oy veririm.” ifadeleri çıkarılmış ve siyasal katılım değişkenini ölçen sorular tek faktör haline getirilmiştir.

Tablo 1: Değişken Matrisi

	Değişken 1
“Siyasal kampanyalara (seçim vb.) vakit ayırmak isterim.”	,872
“Desteklediğim siyasi bir partide aktif bir üye olmak isterim.”	,835
“Siyasal temsilcilerle ilişkilerimi yerel ya da ulusal düzeyde sürdürmek isterim.”	,833
“Siyasal bir mitinge katılmak isterim.”	,826
“Siyasal içerikli tartışmalara katılmak isterim.”	,752
“Parti rozeti taşımak veya arabama (olsa idi) siyasi içerikli bir amblem yapıştırmak isterim.”	,748
“Başkalarını kendi siyasi partime oy vermeleri için ikna etmeye çalışırım.”	,737

Faktör analizi, arasında yüksek ilişki olan değişkenleri bir araya getirerek faktör diye tanımlanan genel bir değişken veya değişkenler oluşturur. Faktör analizinde amaç değişken sayısını azaltmak ve değişkenleri sınıflandırmaktır (Kalaycı, 2010:321).

Bu bağlamda ilk olarak Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) testi ile anlamlılığa bakılmış ve Bartlett küresellik testi uygulanmıştır.

Tablo 2 : Keiser Meyer Olkin ve Bartlett Küresellik Testi

Kaiser-Meyer-Olkin Anlamlılık Değeri	,913	
Bartlett Küresellik Testi	Yaklaşık Ki Kare	4284,216
	Özdeğer	21
	Anlamlılık	,000

Çalışmanın bağımlı değişkenlerinden siyasi katılım için, KMO test değeri 0,913 ($0,913 > 0,50$) ve Bartlett küresellik testi (yaklaşık ki-kare değeri: 4284,216), test anlamlılığı $p=0,000$ değerleri ile faktörü oluşturan değişkenler arasında yüksek korelasyon olduğu tespit edilmiştir. Bu değerlerden veri setinin faktör analizi için uygun olduğu anlaşılmıştır (Kalaycı, 2010:327-328). Açıklayıcı faktör analizi

sonucunda, özdeğer (eigenvalue) istatistiği 1'in üstünde olan faktör sayısı 1 ve açıklanan toplam varyans %64,301 olarak bulunmuştur (Büyüköztürk, 2012: 125).

Ardından Tek Örnek Kolmogorov-Smirnov Testi (Karaatlı, 2010:13) ile değişkenlerin dağılımına bakılmış ve verilerin normal dağılmadığı görülmüştür. Bu sonuçtan hareketle, çalışmada, doğrusal olmayan hipotez testlerinden, Spearman's Rank Order Korelasyon Analizi (Sungur, 2010:116-117) yöntemi kullanılmıştır. Korelasyon analizi, iki veya daha fazla değişkenin birbirleri ile olan ilişkisini test etmeye, varsa bu ilişkinin ne derece olduğunu ölçmeye yarayan analiz yöntemidir. Korelasyon analizinde bağımsız değişkenin değişmesi durumunda bağımlı değişkenin ne şekilde değişeceğini görme amacı vardır. Korelasyon analizi ile doğrusal ilişkinin olup olmadığı ve derecesi r (korelasyon katsayısı) ile gösterilir. Bu katsayı +1 ile -1 arası değer alır (Sungur, 2010:116).

Çalışmada hipotezler H_a şeklinde ifade edilmiştir. Sıfır hipotezi (H_0) farklılık, benzerlik veya eşitlik gibi önermeler üzerine kurulan hipotezleri ifade etmektedir. H_a , H_0 şeklinde kurulan hipotezlerin tersine değişkenler arasında bir ilişkinin olduğu kabul edilmektedir (Özdamar, 2003: 62-63).

H1a: *Katılımcıların siyasal konulara ve ülke yönetimine ilişkin kararların sosyal medya aracılığıyla duyurulmasının doğruluğuna yönelik tutumları ile siyasal katılımları arasında olumlu bir ilişki vardır.*

H2a: *Katılımcıların resmi hesaplara sahip ünlülerin, toplum üstünde söz sahibi insanların fikirlerini ve görüşlerini Facebook, Twitter gibi sosyal ağlar üzerinden açıklamasının doğruluğuna yönelik tutumları ile siyasal katılımları arasında olumlu bir ilişki vardır.*

H3a: *Katılımcıların siyasal ve ideolojik içerikli mesajların sosyal medya üzerinden paylaşılmasının doğruluğuna yönelik tutumları ile siyasal katılımları arasında olumlu bir ilişki vardır.*

H4a: *Katılımcıların siyasi liderlerle, kanaat önderleriyle veya ünlü kişilerle, onların düşüncelerini öğrenmek, kendi düşüncelerini onlarla paylaşmak için onlarla internet ve sosyal ağlar vasıtasıyla sık iletişime geçilmesinin doğruluğuna yönelik tutumları ile siyasal katılımları arasında olumlu bir ilişki vardır.*

H5a: *Katılımcıların arkadaşları ile iletişime geçmek için sosyal ağları kullanma sıklığı ile siyasal katılımları arasında olumlu bir ilişki vardır.*

H6a: *Katılımcıların siyasal konularda bilgi edinmek için sosyal ağları kullanma sıklığı ile siyasal katılımları arasında olumlu bir ilişki vardır.*

H7a: *Katılımcıların siyasi parti liderlerini, siyasal partileri ve siyasi parti adaylarını sosyal ağlar aracılığıyla takip etme sıklığı ile siyasal katılımları arasında olumlu bir ilişki vardır.*

H8a: *Katılımcıların siyasi görüşlerini internet ve sosyal ağlar vasıtasıyla paylaşma sıklığı ile siyasal katılımları arasında olumlu bir ilişki vardır.*

H9a: Katılımcıların günlük olarak sosyal ağları kullanma sıklığı ile siyasal katılımları arasında olumlu bir ilişki vardır.

H10a: Katılımcıların internette siyasal içerikli haberlere ilgi gösterme sıklığı ile siyasal katılımları arasında olumlu bir ilişki vardır.

6.3. Araştırma Bulguları

H1a: Katılımcıların siyasal konulara ve ülke yönetimine ilişkin kararların sosyal medya aracılığıyla duyurulmasının doğruluğuna yönelik tutumları ile siyasal katılımları arasında olumlu bir ilişki vardır.

TABLO 3: Siyasal Konular ve Ülke Yönetimi ile İlgili Kararların Sosyal Medya Aracılığıyla Duyurulmasının Doğruluğuna Yönelik Tutumlar ile Siyasal Katılım İlişisini Ele Alan Spearman's Korelasyon Analizi Sonuçları

Siyasal Konulara ve Ülke Yönetimine İlişkin Kararların Sosyal Medya Aracılığıyla Duyurulması ile İlgili Tutumlar	Siyasal Katılım	
	Korelasyon Katsayısı	,080
	Anlamlılık (Çift Kuyruk)	,009
	N	1050

Siyasal konulara/ülke yönetimine ilişkin kararların sosyal medya aracılığıyla duyurulmasını doğru buluyorum ifadesine kesinlikle katılmıyorum diyenlerin sayısı 128 kişi (%12,2), katılmıyorum diyenlerin sayısı 155 kişi (%14,8), biraz katılıyorum biraz katılmıyorum/ ortadayım diyenlerin sayısı 247 kişi (% 23,5), katılıyorum diyenlerin sayısı 298 kişi (% 28,4), kesinlikle katılıyorum diyenlerin sayısı ise 222 kişidir (% 21,1).

Siyasal konulara ve ülke yönetimine ilişkin kararların sosyal medya aracılığıyla duyurulmasına ilişkin tutumlar ile siyasal katılım arasında anlamlı ve pozitif yönlü bir ilişki tespit edilmiştir. İki değişken arasındaki Spearman korelasyon katsayısı 0,080'dir. Siyasal konulara/Ülke yönetimine ilişkin kararların sosyal medya aracılığıyla duyurulmasına olumlu bakış arttıkça, siyasal katılım da yükselmektedir. H1a hipotezi kabul edilmiştir.

H2a: Katılımcıların, resmi hesaplara sahip ünlülerin, toplum üstünde söz sahibi insanların fikirlerini ve görüşlerini Facebook, Twitter gibi sosyal ağlar üzerinden açıklamasının doğruluğuna yönelik tutumları ile siyasal katılımları arasında olumlu bir ilişki vardır.

TABLO 4: Resmi Hesaplara Sahip Ünlülerin, Toplumda Söz Sahibi İnsanların Fikirlerini ve Görüşlerini Facebook, Twitter Gibi Sosyal Ağlar Aracılığıyla Duyurmasına İlişkin Tutumlar ile Siyasal Katılım İlişisine Yönelik Spearman's Korelasyon Analizi Sonuçları

Resmi Hesaplara Sahip	Siyasal Katılım
-----------------------	-----------------

Ünlülerin, Toplumda Söz Sahibi İnsanların Fikirlerini ve Görüşlerini Facebook, Twitter Gibi Sosyal Ağlar Aracılığıyla Duyurmasına İlişkin Tutumlar	Korelasyon Katsayısı	,153
	Anlamlılık (Çift Kuyruk)	,000
	N	1050

Resmi hesaplara sahip ünlülerin, toplum üstünde söz sahibi insanların fikirlerini ve görüşlerini Facebook, Twitter gibi sosyal ağlar üzerinden açıklamasını doğru buluyorum ifadesine kesinlikle katılmıyorum diyenlerin sayısı 123 kişi (%11,7), katılmıyorum diyenlerin sayısı 213 kişi (%20,3), biraz katılıyorum biraz katılmıyorum/ ortadayım diyenlerin sayısı 260 kişi (% 24,8), katılıyorum diyenlerin sayısı 275 kişi (% 26,2), kesinlikle katılıyorum diyenlerin sayısı ise 179 kişi (% 17) dir.

Resmi hesaplara sahip ünlülerin, toplum üstünde söz sahibi insanların fikirlerini ve görüşlerini Facebook, Twitter gibi sosyal ağlar üzerinden açıklamasına ilişkin tutumlar ile siyasal katılım arasında anlamlı ve pozitif yönlü bir ilişki tespit edilmiştir. İki değişken arasındaki Spearman korelasyon katsayısı 0,153'dir. Resmi hesaplara sahip ünlülerin, toplum üstünde söz sahibi insanların fikirlerini ve görüşlerini Facebook, Twitter gibi sosyal ağlar üzerinden açıklamasını olumlu bakış arttıkça, siyasal katılım artmaktadır. H2a hipotezi kabul edilmiştir.

H3a: Katılımcıların siyasal ve ideolojik içerikli mesajların sosyal medya üzerinden paylaşılmasının doğruluğuna yönelik tutumları ile siyasal katılımı arasında olumlu bir ilişki vardır.

TABLO 5: Siyasal ve İdeolojik İçerikli Mesajların Sosyal Medya Üzerinden Paylaşılmasına İlişkin Tutumlar ile Siyasal Katılım İlişisine Yönelik Spearman's Korelasyon Analizi Sonuçları

Siyasal ve İdeolojik İçerikli Mesajların Sosyal Medya Üzerinden Paylaşılmasına İlişkin Tutumlar	Siyasal Katılım	
	Korelasyon Katsayısı	,157
	Anlamlılık (Çift Kuyruk)	,000
	N	1050

Siyasal ve ideolojik içerikli mesajların sosyal medya üzerinden paylaşılmasını doğru buluyorum ifadesine kesinlikle katılmıyorum diyenlerin sayısı 135 kişi (%12,9), katılmıyorum diyenlerin sayısı 224 kişi (%21,3), biraz katılıyorum biraz katılmıyorum/ ortadayım diyenlerin sayısı 277 kişi (% 26,4), katılıyorum diyenlerin sayısı 266 kişi (% 25,3), kesinlikle katılıyorum diyenlerin sayısı ise 148 kişi (% 14,1) dir.

Siyasal ve ideolojik içerikli mesajların sosyal medya üzerinden paylaşılmasına ilişkin tutumlar ile siyasal katılım arasında anlamlı ve pozitif yönlü bir ilişki tespit edilmiştir. İki değişken arasındaki Spearman korelasyon katsayısı 0,157'dir. Siyasal ve ideolojik içerikli mesajların sosyal medya üzerinden açıklanmasına olumlu bakış arttıkça, siyasal katılım artmaktadır. H3a hipotezi kabul edilmiştir.

H4a: Katılımcıların siyasi liderlerle, kanaat önderleriyle veya ünlü kişilerle, onların düşüncelerini öğrenmek, kendi düşüncelerini onlarla paylaşmak için onlarla internet ve sosyal ağlar vasıtasıyla sık iletişime geçilmesinin doğruluğuna yönelik tutumları ile siyasal katılımları arasında olumlu bir ilişki vardır.

TABLO 6: Siyasi Liderlerle, Kanaat Önderleriyle veya Ünlü Kişilerle, Onların Düşüncelerini Öğrenmek, Kendi Düşüncelerini Onlarla Paylaşmak için Onlarla İnternet ve Sosyal Ağlar Vasıtasıyla Sık İletişime Geçilmesinin Doğruluğuna Yönelik Tutumlar ile Siyasal Katılım İlişkisine Yönelik Spearman's Korelasyon Analizi Sonuçları

Siyasi Liderlerle, Kanaat Önderleriyle veya Ünlü Kişilerle, Onların Düşüncelerini Öğrenmek, Kendi Düşüncelerini Onlarla Paylaşmak için Onlarla İnternet ve Sosyal Ağlar Vasıtasıyla Sık İletişime Geçilmesinin Doğruluğuna Yönelik Tutumlar	Siyasal Katılım	
	Korelasyon Katsayısı	,272
	Anlamlılık (Çift Kuyruk)	,000
	N	1050

Siyasi liderlerle, kanaat önderleriyle veya ünlü kişilerle, onların düşüncelerini öğrenmek, kendi düşüncelerini onlarla paylaşma için internet veya sosyal ağlar aracılığıyla sıklıkla iletişime geçirim ifadesine kesinlikle katılmıyorum diyenlerin sayısı 226 kişi (%21,5), katılmıyorum diyenlerin sayısı 378 kişi (%36), biraz katılıyorum biraz katılmıyorum/ ortadayım diyenlerin sayısı 261 kişi (% 24,9), katılıyorum diyenlerin sayısı 113 kişi (% 10,8), kesinlikle katılıyorum diyenlerin sayısı ise 72 kişi (% 6,9) dir.

Siyasi liderlerle, kanaat önderleriyle veya ünlü kişilerle, onların düşüncelerini öğrenmek, kendi düşüncelerini onlarla paylaşmak için onlarla internet ve sosyal ağlar vasıtasıyla sık iletişime geçilmesinin doğruluğuna yönelik tutumlar ile siyasal katılım arasında anlamlı ve pozitif yönlü bir ilişki tespit edilmiştir. İki değişken arasındaki Spearman korelasyon katsayısı 0,272'dir. Siyasi liderlerle, kanaat önderleriyle veya ünlü kişilerle, onların düşüncelerini öğrenmek, kendi düşüncelerini onlarla paylaşmak için onlarla internet ve sosyal ağlar vasıtasıyla sık iletişime geçmeye olumlu bakış arttıkça, siyasal katılım artmaktadır. H4a hipotezi kabul edilmiştir.

H5a: Katılımcıların arkadaşları ile iletişime geçmek için sosyal ağları kullanma sıklığı ile siyasal katılımları arasında olumlu bir ilişki vardır.

TABLO 7: Arkadaşlarla İletişim Kurmak için Sosyal Ağların Kullanılması Sıklığı ile Siyasal Katılım İlişkisine Yönelik Spearman's Korelasyon Analizi Sonuçları

Arkadaşlar ile İletişim Kurmak için Sosyal Ağların Kullanılma Sıklığı	Siyasal Katılım	
	Korelasyon Katsayısı	,135
	Anlamlılık (Çift Kuyruk)	,000

	N	1050
--	---	------

Arkadaşlarınızla iletişime geçmek için ne kadar sıklıkla sosyal ağları kullanıyorsunuz sorusuna asla diyenlerin sayısı 36 kişi (%3,4), nadiren diyenlerin sayısı 75 kişi (%7,1), ara sıra diyenlerin sayısı 219 kişi (% 20,9), çok kullanırım diyenlerin sayısı 352 kişi (% 33,5), oldukça fazla kullanırım diyenlerin sayısı ise 368 kişi (% 35) dir.

Arkadaşlarla iletişime geçmek için sosyal ağları kullanma sıklığı ile siyaset katılım arasında anlamlı ve pozitif yönlü bir ilişki tespit edilmiştir. İki değişken arasındaki Spearman korelasyon katsayısı 0,135'dir. Arkadaşlarla iletişime geçmek için sosyal ağları kullanma sıklığı arttıkça, siyaset katılım artmaktadır. H5a hipotezi kabul edilmiştir.

H6a: Katılımcıların siyaset konularında bilgi edinmek için sosyal ağları kullanma sıklığı ile siyaset katılımı arasında olumlu bir ilişki vardır.

TABLO 8: Siyaset Konularında Bilgi Edinmek için Sosyal Ağların Kullanılma Sıklığı ile Siyaset Katılım İlişkisine Yönelik Spearman's Korelasyon Analizi Sonuçları

Siyaset Konularında Bilgi Edinmek için Sosyal Ağları Kullanma Sıklığı	Siyaset Katılım	
	Korelasyon Katsayısı	,357
Anlamlılık (Çift Kuyruk)	,000	
N	1050	

Siyaset konularında bilgi edinmek için ne kadar sıklıkla sosyal ağları kullanıyorsunuz sorusuna asla diyenlerin sayısı 45 kişi (% 4,3), nadiren diyenlerin sayısı 141 kişi (%13,4), ara sıra diyenlerin sayısı 302 kişi (% 28,8), çok kullanırım diyenlerin sayısı 340 kişi (% 32,4), oldukça fazla kullanırım diyenlerin sayısı ise 222 kişi (% 21,1) dir.

Siyaset konularında bilgi edinmek için sosyal ağları kullanma sıklığı ile siyaset katılım arasında anlamlı ve pozitif yönlü bir ilişki tespit edilmiştir. İki değişken arasındaki Spearman korelasyon katsayısı 0,357'dir. Siyaset konularında bilgi edinmek için sosyal ağları kullanma sıklığı arttıkça, siyaset katılım artmaktadır. H6a hipotezi kabul edilmiştir.

H7a: Katılımcıların siyasi parti liderlerini, siyaset partileri ve siyasi parti adaylarını sosyal ağlar aracılığıyla takip etme sıklığı ile siyaset katılımı arasında olumlu bir ilişki vardır.

TABLO 9: Siyasi Parti Liderlerini, Siyaset Partileri ve Siyasi Parti Adaylarını Sosyal Ağlar Aracılığıyla Takip Etme Sıklığı ile Siyaset Katılım İlişkisine Yönelik Spearman's Korelasyon Analizi Sonuçları

Siyasi Parti Liderlerini,	Siyaset Katılım
---------------------------	-----------------

Siyasal Partileri ve Siyasi Parti Adaylarını Sosyal Ağlar Aracılığıyla Takip Etme Sıklığı	Korelasyon Katsayısı	,431
	Anlamlılık (Çift Kuyruk)	,000
	N	1050

Siyasi parti liderlerini, siyasi partileri ve siyasi parti adaylarını ne kadar sıklıkla sosyal ağlar aracılığıyla takip edersiniz sorusuna asla diyenlerin sayısı 110 kişi (%10,5), nadiren diyenlerin sayısı 266 kişi (%25,3), ara sıra diyenlerin sayısı 317 kişi (% 30,2), çok kullanım diyenlerin sayısı 222 kişi (% 21,1), oldukça fazla kullanım diyenlerin sayısı ise 135 kişi (% 12,9) dir.

Siyasal parti liderlerini, siyasi partileri ve siyasal parti adaylarını sosyal ağlar aracılığıyla takip etme sıklığı ile siyasal katılım arasında anlamlı ve pozitif yönlü bir ilişki tespit edilmiştir. İki değişken arasındaki Spearman korelasyon katsayısı 0,431'dir. Siyasal parti liderlerini, siyasi partileri ve siyasal parti adaylarını sosyal ağlar aracılığıyla takip etme sıklığı arttıkça, siyasal katılım artmaktadır. H7a hipotezi kabul edilmiştir.

H8a: Katılımcıların siyasi görüşlerini internet ve sosyal ağlar vasıtasıyla paylaşma sıklığı ile siyasal katılımları arasında olumlu bir ilişki vardır.

TABLO 10: Siyasal Görüşleri İnternet ve Sosyal Ağlar Vasıtasıyla Paylaşma Sıklığı ile Siyasal Katılım İlişisine Yönelik Spearman's Korelasyon Analizi Sonuçları

Siyasal Görüşleri İnternet ve Sosyal Ağlar Vasıtasıyla Paylaşma Sıklığı	Siyasal Katılım	
	Korelasyon Katsayısı	,442
	Anlamlılık (Çift Kuyruk)	,000
	N	1050

Siyasal görüşlerinizi ne kadar sıklıkla internet ve sosyal ağlar vasıtasıyla paylaşırsınız sorusuna asla diyenlerin sayısı 352 kişi (%33,5), nadiren diyenlerin sayısı 260 kişi (%24,8), ara sıra diyenlerin sayısı 243 kişi (% 23,1), çok kullanım diyenlerin sayısı 110 kişi (% 10,5), oldukça fazla kullanım diyenlerin sayısı ise 85 kişi (% 8,1) dir.

Siyasal görüşleri internet ve sosyal ağlar vasıtasıyla paylaşma sıklığı ile siyasal katılım arasında anlamlı ve pozitif yönlü bir ilişki tespit edilmiştir. İki değişken arasındaki Spearman korelasyon katsayısı 0,442'dir. Siyasal görüşleri paylaşmada internet ve sosyal ağların kullanımı arttıkça, siyasal katılım artmaktadır. H8a hipotezi kabul edilmiştir.

H9a: Katılımcıların günlük olarak sosyal ağları kullanma sıklığı ile siyasal katılımları arasında olumlu bir ilişki vardır.

TABLO 11: Günlük Olarak Sosyal Ağları Kullanma Sıklığı ile Siyasal Katılım İlişikisine Yönelik Spearman's Korelasyon Analizi Sonuçları

Günlük Olarak Sosyal Ağları Kullanma Sıklığı	Siyasal Katılım	
	Korelasyon Katsayısı	,077
	Anlamlılık (Çift Kuyruk)	,013
	N	1050

Günlük olarak sosyal ağları ne kadar sıklıkla kullanırsınız sorusuna kullanmam diyenlerin sayısı 32 kişi (%3), 1 saatten daha az diyenlerin sayısı 115 kişi (%11), 1-2 saat diyenlerin sayısı 343 kişi (% 32,7), 3-4 saat diyenlerin sayısı 339 kişi (% 32,3), 5 saatten fazla kullanırım diyenlerin sayısı ise 221 kişi (% 21) dir.

Günlük olarak sosyal ağları kullanma sıklığı ile siyasal katılım arasında anlamlı ve pozitif yönlü bir ilişki tespit edilmiştir. İki değişken arasındaki Spearman korelasyon katsayısı 0,077'dir. Sosyal ağların günlük kullanım sıklığı arttıkça, siyasal katılım da artmaktadır. H9a hipotezi kabul edilmiştir.

H10a: Katılımcıların internette siyasal içerikli haberlere ilgi gösterme sıklığı ile siyasal katılımları arasında olumlu bir ilişki vardır.

TABLO 12: İnternette Siyasal İçerikli Haberlere İlgi Gösterme Düzeyi ile Siyasal Katılım İlişikisine Yönelik Spearman's Korelasyon Analizi Sonuçları

İnternette Siyasal İçerikli Haberlere İlgi Gösterme Düzeyi	Siyasal Katılım	
	Korelasyon Katsayısı	,374
	Anlamlılık (Çift Kuyruk)	,013
	N	1050

İnternette siyasete ilişkin haberlere ne kadar ilgi gösterirsiniz sorusuna hiç ilgi göstermem diyenlerin sayısı 86 kişi (%8,2), biraz ilgi gösteririm diyenlerin sayısı 199 kişi (%19), kısmi ilgi gösteririm diyenlerin sayısı 371 kişi (% 35,3), çok ilgi gösteririm diyenlerin sayısı 264 kişi (% 25,1), oldukça fazla ilgi gösteririm diyenlerin sayısı ise 130 kişi (%12,4) dir.

İnternette siyasal içerikli haberlere ilgi gösterme düzeyi ile siyasal katılım arasında anlamlı ve pozitif yönlü bir ilişki tespit edilmiştir. İki değişken arasındaki Spearman korelasyon katsayısı 0,374'dir. İnternette siyasete ilişkin haberlere ilgi düzeyi arttıkça, siyasal katılım da artmaktadır. H10a hipotezi kabul edilmiştir.

7. SONUÇ

İnternet ve sosyal ağlar, 21.yüzyılın en çok tercih edilen iletişim araçları arasında yer almaktadır. İnternet ve sosyal ağlar, bireyler arasında iletişimi sağlama, fikirlerini paylaşma noktasında önemli bir aracı rol üstlenmektedir. Bu bağlamda bireyler internet ve sosyal ağlar vasıtasıyla arkadaşlarıyla ve diğer kişilerle siyasal iletişim kurmakta, bu mecralarda elde ettikleri bilgiler kapsamında siyasal tutum ve davranışlar oluşturup, çeşitli düzeylerde siyasal katılım faaliyetlerinde bulunabilmektedirler. Bireylerin siyasal katılımında, internet ve sosyal ağlar, çeşitli şekillerde rol oynamaktadır. Kişinin, internet ve sosyal ağlar aracılığıyla siyasal içerikli haberleri takip etmesi, diğer kişilerle siyasal konulara ilişkin fikri tartışmalara girmesi, siyasi adaylarla iletişim kurması, internet üzerinden siyasal içerikli aktivitelere katılması ve bunlara destek vermesi bu dijital teknolojilerin siyasal tutum ve davranışlar üzerinde etkisine birer örnek olarak gösterilebilir.

Çalışmada, siyasal konulara ve ülke yönetimine ilişkin kararların sosyal medya aracılığıyla duyurulmasına ilişkin tutumlar ile siyasal katılım arasında anlamlı ve pozitif yönlü (Sp. Kor. Kat. 0,080) bir ilişki tespit edilmiştir. Ayrıca, resmi hesaplara sahip ünlülerin, toplum üstünde söz sahibi insanların, fikirlerini ve görüşlerini Facebook, Twitter gibi sosyal ağlar üzerinden açıklamasına ilişkin tutumlar (Sp. Kor. Kat. 0,153) ve siyasal ve ideolojik içerikli mesajların sosyal medya üzerinden paylaşılmasına ilişkin tutumlar (Sp. Kor. Kat. 0,157) ile siyasal katılım arasında anlamlı ve pozitif yönlü bir ilişki tespit edilmiştir. Bunun yanı sıra, siyasi liderlerle, kanaat önderleriyle veya ünlü kişilerle, onların düşüncelerini öğrenmek, kendi düşüncelerini onlarla paylaşmak için onlarla internet ve sosyal ağlar vasıtasıyla sık iletişime geçilmesinin doğruluğuna yönelik tutumlar (Sp. Kor. Kat. 0,272) ile siyasal katılım arasında anlamlı ve pozitif yönlü bir ilişki tespit edilmiştir. Elde edilen bulgular, siyasi adaylarla, siyasal gruplarla ve diğer kişilerle siyasal konularda iletişimin, tartışmanın ve bu konularda bilgi edinmenin siyasal katılımı arttırdığına yönelik benzer çalışmaların (Rice vd., 2012: 270, Lewis, 2010: 25, Warner vd., 2012: 269-270, McClurg, 2003: 458, Newnham ve Bell, 2012: 45, Johnson ve Kaye, 2003:9, Cogburn vd., 2011:209) bulgularıyla da desteklenmektedir.

Çalışmada elde edilen diğer önemli bulgular şu şekilde özetlenebilir; arkadaşlarla iletişime geçmek için sosyal ağları kullanma sıklığı (Sp. Kor. Kat. 0,135), siyasal konularda bilgi edinmek için sosyal ağları kullanma sıklığı (Sp. Kor. Kat. 0,357) ve siyasal parti liderlerini, siyasi partileri ve siyasal parti adaylarını sosyal ağlar aracılığıyla takip etme sıklığı (Sp. Kor. Kat. 0,431) ile siyasal katılım arasında anlamlı ve pozitif yönlü bir ilişki tespit edilmiştir. Sosyal ağlar vasıtasıyla iletişimin, siyasal katılımı arttırdığı, literatürde yapılmış öncü araştırmaların (Valenzuela vd., 2012: 176, Evans ve Ulbig, 2012:409) bulgularıyla da desteklenmiştir. Benzer şekilde, (Kim ve Kim, 2007:342, 356-357, Wang, 2007: 381) da siyasal konularda (bilgi amaçlı, tartışma amaçlı v.b.) internetin ve sosyal ağların kullanılmasının katılımı arttırdığını belirtmişlerdir. Ayrıca, siyasilerle sosyal ağlar vasıtasıyla iletişime geçmenin, siyasal katılımı arttırdığı, yine öncü diğer çalışmalarda da (Gibson ve McAllister, 2013: 21, Rice vd., 2012: 270) görülmüştür.

Çalışmada son olarak, siyasal görüşleri internet ve sosyal ağlar vasıtasıyla paylaşma sıklığı (Sp. Kor. Kat. 0,442), günlük olarak sosyal ağları kullanma sıklığı (Sp. Kor. Kat. 0,077) ve internette siyasal

içerikli haberlere ilgi gösterme düzeyi (Sp. Kor. Kat. 0,374) ile siyasal katılım arasında anlamlı ve pozitif yönlü bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Elde edilen bulgulara benzer olarak; (Calenda ve Meijer, 2009: 879,893; Wellman vd., 2001: 436, 451) yoğun internet kullanımının katılımı arttırdığını; (Boulianne 2009: 205; Quintelier ve Vissers, 2008: 419-420,421) internet üzerinden haber takibinin, tartışmaların, katılımı arttırdığını belirtmişlerdir.

Çalışmanın hipotezleri arasında en yüksek ilişki, siyasal görüşlerin internet ve sosyal ağlar vasıtasıyla paylaşılma sıklığı (0,442) ve siyasi parti liderlerini, siyasal partileri ve siyasal parti adaylarını sosyal ağlar aracılığıyla takip etme sıklığı (0,431) ile siyasal katılım arasında görülmektedir. En düşük ilişki ise günlük olarak sosyal ağları kullanma sıklığı (0,077) ve katılımcıların siyasal konulara ve ülke yönetimine ilişkin kararların sosyal medya aracılığıyla duyurulmasının doğruluğuna ilişkin tutumları (0,080) ile siyasal katılım arasında görülmüştür. İnternet ve sosyal ağların siyasal tutumlar ve siyasal katılım üzerindeki etkisini inceleyen çalışmalarda, bu değişkenler arasında ilişki olduğunu bulan sonuçlar olduğu gibi değişkenler arasında ilişki olmadığını gösteren araştırmalar da (Baumgartner ve Morris, 2010: 24,38; Mengyang, 2013: 17-19; Gajora, 2011: 38) mevcuttur.

Özellikle belirtilmesi gereken husus, yapılan bu çalışmada, kesin bulgular elde edildiği ve bulguların her koşul ve zamanda geçerli ve genellenebilir olduğu iddiasında bulunulmadığıdır. Araştırma, kısıtlı bir mekân ve zaman aralığında ve sadece üniversite öğrencileri üzerinde yapılmıştır. Ayrıca, çalışmanın bağımsız değişkenini oluşturan sosyal ağlar genel hatlarıyla, bağımlı değişkeni teşkil eden siyasal tutumlar ise yalnızca siyasal katılım boyutu ile ele alınmıştır. İnternet ve sosyal ağların siyasal tutumlar üzerine etkisini inceleyen çalışmalarda daha kapsayıcı ve genellenebilir sonuçlar elde edilmesine yönelik olarak, müteakip çalışmalarda, sosyal ağların her birinin ayrı olarak ele alınması, siyasal tutum ve davranışların unsurları olan siyasal yeterlilik, siyasal güven, siyasal ilgi gibi faktörlerinde etkisinin göz ardı edilmeyip ölçülmesinde, alana ilişkin literatürün zenginleşmesi açısından fayda görülmektedir. Son olarak; konuya ilişkin devam niteliği taşıyan çalışmalarda örneklem kapsamının genişletilmesi yaş, cinsiyet ve sosyo-ekonomik düzey açısından daha kapsayıcı çalışmalar yapılması, konunun daha derinlemesine incelenmesi imkânını sunacaktır.

8.KAYNAKÇA

- Ak, Belma (2010), “Hipotez Testi”, içinde: *SPSS Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistik Teknikleri*, Ed: Şeref Kalaycı, Asil Yayınları, Ankara, (65-69).
- Allen, Douglas W.- Johnson, Steve (1998), *İnternet Öğrenim Kılavuzu*, Ed: Cahit Akın, Çev. Alfa Çeviri Grubu, Alfa Basım Yayım Dağıtım, İstanbul.
- Anduiza, Eva- Gallego, Aina-Cantijoch, Marta (2010), “Online Political Participation in Spain: The Impact of Traditional and Internet Resources”, *Journal of Information Technology & Politics*, 7(4), (356-368).

- Aslan, Bora (2007), “Web 2.0, Teknikleri ve Uygulamaları”, *XII. Türkiye’de İnternet Konferansı Bildirileri*, (351-357).
- Aydın, Mustafa (2011), *Siyasetin Sosyolojisi Bir Sosyal Kurum Olarak Siyaset*, Açılım Kitap, İstanbul.
- Babacan, M. Emin-Haşlak, İrfan- Hira, İsmail (2011), “Sosyal Medya ve Arap Baharı”, *Akademik İncelemeler Dergisi*, 6: 2, (63-92).
- Barron, Billy-Ellsworth, Jill H.-Savetz, Kevin, M. (1998), *The Internet Unleashed*, Ed: Tan Deniz Sarıhan, Çev. Nezihe Bahar, Devrim Türkmen, Sistem Yayıncılık, İstanbul.
- Baumgartner, Jody C.- Morris, Jonathan S. (2010), “MyFaceTube Politics: Social Networking Web Sites and Political Engagement of Young Adults”, *Social Science Computer Review*, 28(1), (24-44).
- Baykal, Deniz (1970), *Siyasal Katılma: Bir Davranış İncelemesi*, AÜSBF Yayınları, Ankara.
- Bealey, Frank- Johnson, Allan G. (1999), *The Blackwell Dictionary of Political Science: A User’s Guide to Its Terms*, Blackwell Publishing.
- Bimber, Bruce-Copeland, Lauren (2013), “Digital Media and Traditional Political Participation Over Time in the U.S.”, *Journal of Information Technology & Politics*, 10(2), (125-137).
- Boulianne, Shelley (2009), “Does Internet Use Affect Engagement? A Meta-Analysis of Research”, *Political Communication*, 26(2), (193-211).
- Boyd, Danah M.-Ellison, Nicole B. (2008), “Social Network Sites: Definition, History and Scholarship”, *Journal of Computer-Mediated Communication*, 13(1), (210-230).
- Brown, Rob (2009), *Public Relations and the Social Web*, Replika Press Pvt. Ltd., India.
- Burkhart, James A.-Eisenstein, James- Fleming Theodore, vd. (1972). *Strategies for Political Participation*, Winthrop Publishers Inc., Cambridge, Massachusetts.
- Büyüköztürk, Şener (2012), *Sosyal Bilimler için Veri Analizi El Kitabı-İstatistik, Araştırma Deseni SPSS Uygulamaları ve Yorum*, Pagem Akademi, Ankara.
- Calenda, Davide-Meijer, Alber (2009), “Young People, The Internet And Political Participation”, *Information, Communication and Society*, 12:6, (879-898).
- Cogburn, Derrick L.-Vasquez, Fatima K. Espinoza (2011), “From Networked Nominee to Networked Nation: Examining the Impact of Web 2.0 and Social Media on Political Participation and Civic Engagement in the 2008 Obama Campaign”, *Journal of Political Marketing*, 10:1-2, (189-213).
- Correa, Teresa-Hinsley, Amber W.-De Zuniga, Homero G. (2010), “Who Interacts on the Web?: The Intersection of Users’ Personality and Social Media Use”, *Computers in Human Behavior*, 26(2), (247-253).
- Çam, Esat (2011), *Siyaset Bilimine Giriş*, DER Yayınevi, İstanbul.
- Daver, Bülent (1993), *Siyaset Bilimine Giriş*, Siyasal Kitabevi, Ankara.
- Dursun, Davut (2012), *Siyaset Bilimi*, Beta Basım Yayım Dağıtım, İstanbul.
- Duverger, Maurice (Yayın Tarihi Yok), *Siyasal Rejimler*, Çev. Teoman Tunçdoğan, Cep Üniversitesi, İletişim Yayınevi, İstanbul.
- Evans, Heather. K.-Ulbig, Stacy (2012), “Social Butterflies and Politics: Exploring the Link Between Sociability and Political Engagement, Online and Off.”, *Journal of Information Technology & Politics*, 9(4), (402-414).

- Faulks, Keith (2000), *Political Sociology A Critical Introduction*, New York University Press, New York.
- Gajora, Liviu (2011), "Effects Of Internet Use On Actual And Self-Perceived Political Knowledge, Issue Certainty and Political Participation", A Thesis Submitted To The Graduate Faculty Of Wake Forest University Graduate School Of Arts And Sciences.
- Gibson, Rachael K.-McAllister, Ian (2013), "Online Social Ties and Political Engagement", *Journal of Information Technology & Politics*, 10(1), (21-34).
- Gibson, Rachael, McAllister, Ian (2005), "Does Cyber Campaigning Win Votes? Online Communication in the 2004 Australian Election", *Center for the Study of Democracy*. UC Irvine: Center for the Study of Democracy. Retrieved from: <http://escholarship.org/uc/item/6tn8c287>, (1-20).
- Griffith, Jeffrey-Bandeira, Cristina Leston (2012), "How Are Parliaments Using New Media to Engage with Citizens?", *The Journal of Legislative Studies*, 18(3-4), (496-513).
- Gündüz, Uğur- Pembecioğlu, Nilüfer (2014), "The Role Of Social Media in The Sharing and Delivery Of Authoritative and Governmental Issues", *European Journal of Research on Education, 2014, Special Issue: Contemporary Studies in Social Science*, (24-40).
- Howard, Philip- N., Duffy, Aiden- Freelon, Deen, vd. (2011), "Opening Closed Regimes: What was the Role of social Media During the Arab Spring?", *Working Paper, Project on Information Technology&Political Islam*, (1-30).
- Johnson, Thomas J.- Kaye, Barbara K. (2003), "A Boost or Bust for Democracy? How the Web Influenced Political Attitudes and Behaviors in the 1996 and 2000 Presidential Elections", *The International Journal of Press/Politics*, 8(3), (9-34).
- Kalaycı, Şeref (2010), "Faktör Analizi", içinde: *SPSS Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistik Teknikleri*, Ed: Şeref Kalaycı, Asil Yayınları, Ankara, (321-331).
- Kalaycıoğlu, Ersin (1984), *Çağdaş Siyasal Bilim*, Beta Basım Yayın Dağıtım, İstanbul.
- Kapani, Münci (2014), *Politika Bilimine Giriş*, Bilgi Yayınevi, Ankara.
- Karaatlı, Meltem (2010), "Verilerin Düzenlenmesi ve Gösterimi", içinde: *SPSS Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistik Teknikleri*, Ed: Şeref Kalaycı, Asil Yayın Dağıtım, Ankara, (3-47).
- Karagöz, Kezban (2014), "Yeni Medya Çağında Dönüşen Toplumsal Hareketler ve Dijital Aktivizm Hareketleri", *İletişim ve Diplomasi*, 1(1), (131-157).
- Kayış, Aliye (2010), "Güvenilirlik Analizi", içinde: *SPSS Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistik Teknikleri*, Ed: Şeref Kalaycı, Asil Yayın Dağıtım, Ankara, (403-419).
- Kenski, Kate- Stroud, Natalie J. (2006), "Connections Between Internet Use and Political Efficacy, Knowledge and Participation", *Journal of Broadcasting & Electronic Media*, 50(2), (173-192).
- Kesen, Mesut (2013), "Sosyal Medya Etkisi ve Gezi Parkı", *İdarecinin Sesi*, Mayıs- Haziran 2013, (16-21).
- Kışlalı, Ahmet Taner (2000), *Siyasal Sistemler, Siyasal Çatışma ve Uzlaşma*, İmge Kitabevi, Ankara.
- Kim, Kyun S.- Kim, Yong C. (2007), "New and Old Media Uses and Political Engagement Among Korean Adolescents", *Asian Journal of Communication*, 17(4), (342-361).
- Köksal, Ahmet T. (1997), *İnternet Sizden Korksun*, Pusula Yayıncılık, İstanbul.

- Lewis, Mitzi (2010), “A Hierarchical Regression Analysis Of The Relationship Between Blog Reading, Online Political Activity, and Voting During The 2008 Presidential Campaign”, Dissertation Prepared For The Degree Of Doctor Of Philosophy.
- Macnamara, Jim-Sakinofsky, Phyllis-Beattie, Jenni (2012), “E-electoral Engagement: How Governments Use Social Media to Engage Voters”, *Australian Journal of Political Science*, 47(4), (623-639).
- Magstadt, Thomas M.- Schotten, Peter M. (1993), *Understanding Politics, Ideas, Institutions and Issues*, St. Martin’s Press Inc., New York.
- McClurg, Scott D. (2003), “Social Networks and Political Participation: The Role of Social Interaction in Explaining Political Participation”, *Political Research Quarterly*, 56(4), (449-464).
- Mengyang, Zhao- Junya, Lin.- Yingying, Liu vd. (2013), “The Effects of Weibo Use on Political Trust and Social Trust among College Students in Mainland China”, *IAMCR 2013 Conference Dublin, 25-29 June 2013, M.Sc. in New Media School of Journalism & Communication*, The Chinese University of Hong Kong, (1-24).
- Milbrath, Lester W. (1965), *Political Participation*, Rand McNally&Company, Chicago.
- Murray, Kristine E.- Waller, Rhonda (2007), “Social Networking Goes Abroad”, *International Educator*, 16(3), (56-59).
- Newnham, Jack- Bell, Peter (2012), “Social Network Media and Political Activism: A Growing Challenge for Law Enforcement,” *Journal of Policing, Intelligence and Counter Terrorism*, 7(1), (36-50).
- Özdamar, Kazım (2003), *Modern Bilimsel Araştırma Yöntemleri*, Kaan Kitabevi, Eskişehir.
- Öztekin, Ali (2014), *Siyaset Bilimine Giriş*, Siyasal Kitabevi, Ankara.
- Pempek, Tiffany A.- Yermolayeva, Yevdokiya A.- Calvert, Sandra L. (2009), “College Students' Social Networking Experiences on Facebook”, *Journal of Applied Developmental Psychology*, 30(3), (227-238).
- Quintelier, Ellen- Vissers, Sarah, (2008), “The Effect of Internet Use on Political Participation an Analysis of Survey Results for 16-year-olds in Belgium”, *Social Science Computer Review*, 26(4), (411-427).
- Rice, Laurie L.- Moffett, Kenneth W.- Madupalli, Ramana (2012), “Campaign-Related Social Networking and the Political Participation of College Students”, *Social Science Computer Review*, 0894439312455474, 31(3), (257-279).
- Rozell, Mark J.- Mayer, Jeremy D. (2008), *Media Power, Media Politics*, Rowman & Littlefield.
- Roskin, Michael G.- Cord, Robert, L- Medeiros, James A. vd. (1991), *Political Science An Introduction*, Fourth Edition, Prentice-Hall Inc., New Jersey.
- Skoric, Marko M.- Poor, Nathaniel (2013), “Youth Engagement in Singapore: The Interplay of Social and Traditional Media”, *Journal of Broadcasting and Electronic Media*, 57(2), (187-204).
- Sungur, Onur (2010), “Korelasyon Analizi”, içinde: *SPSS Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistik Teknikleri*, Ed: Şeref Kalaycı, Asil Yayın Dağıtım, Ankara, (115-127).
- Şahin, Baki (2009), “Metodoloji”, içinde: *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*, Ed: Abdurahman Tanrıoğen, Anı Yayıncılık, Ankara, (111-130).
- Telli, Azime (2012), “Mısır Devrimi'nde Sosyal Medyanın Rolü”, *Bilge Strateji*, 4(7), (65-91).

Temel, Faruk- Önürmen, Onur- Köprü, Mehmet (2014), “Seçim Kampanyalarında Dijital Araçlar Ve İnternetin Yeri: Üniversite Öğrencilerine Yönelik Bir Araştırma”, *Global Media Journal: Turkish Edition*, 5(9), (322-337).

Uysal, Mithat, Tunç, Murat (1996), *Kullanım Tekniği ve İş Dünyasında İnternet*, Beta Basım Yayın Dağıtım, İstanbul.

Vaccari, Cristian- Valeriani, Augusto- Barbera, Pablo vd. (2013), “Social Media and Political Communication. A Survey of Twitter Users During the 2013 Italian General Election”, *Rivista Italiana di Scienza Politica*, 43(3), (1-29).

Valenzuela, Sebastian- Kim, Yonghwan- De Zúñiga, Homero G. (2012), “Social Networks that Matter: Exploring the Role of Political Discussion for Online Political Participation”, *International Journal of Public Opinion Research*, 24(2), (163-184).

Verba, Sidney-Nie, Norman H. (1987), *Participation in America: Political Democracy and Social Equality*, University of Chicago Press.

Vromen, Ariadne- Xenos, Michael A.- Loader, Brian (2014), “Young People, Social Media and Connective Action: From Organisational Maintenance to Everyday Political Talk”, *Journal of Youth Studies*, (1-21).

Wang, Song In (2007), “Political Use of the Internet, Political Attitudes and Political Participation”, *Asian Journal of Communication*, 17(4), (381-395).

Vural, Z. Beril Akıncı- Bat, Mikail (2009), “Siyasal Seçim Kampanyalarında Yeni İletişim Teknolojileri ve Blog Kullanımı: 2008 Amerika Başkanlık Seçimlerine Yönelik Karşılaştırmalı Bir Analiz”, *Journal of Yaşar University*, 4:16, (2745-2778).

Warner, Benjamin R.- McGowen, Sarah T.- Hawthorne, Joshua (2012), “Limbaugh's Social Media Nightmare: Facebook and Twitter as Spaces for Political Action”, *Journal of Radio & Audio Media*, 19(2), (257-275).

Weber, Lori. M.- Loumakis, Alysha- Bergman, James (2003), “Who Participates and Why? An Analysis of Citizens on the Internet and the Mass Public”, *Social Science Computer Review*, 21(1), (26-42).

Weinberg, Tamar (2009), *The New Community Rules: Marketing on the Social Web*, O'Reilly Media, USA.

Wellman, Barry- Haase, Anabel Quan- Witte, James vd. (2001), “Does the Internet Increase, Decrease, or Supplement Social Capital? Social Networks, Participation, and Community Commitment”, *American Behavioral Scientist*, 45(3), (436-455).

Williams, Christine. B.- Gulati, Girish. J. (2007), “Social Networks in Political Campaigns: Facebook and the 2006 Midterm Elections”, *In Annual Meeting of the American Political Science Association*, (1-24).

Xenos, Michael- Vromen, Ariadne- Loader, Brian D. (2014), “The Great Equalizer? Patterns of Social Media Use and Youth Political Engagement in Three Advanced Democracies”, *Information, Communication & Society*, 17(2), (151-167).

<http://www.oxforddictionaries.com/definition/english/social-network?q=social+network>, (25.09.2014)